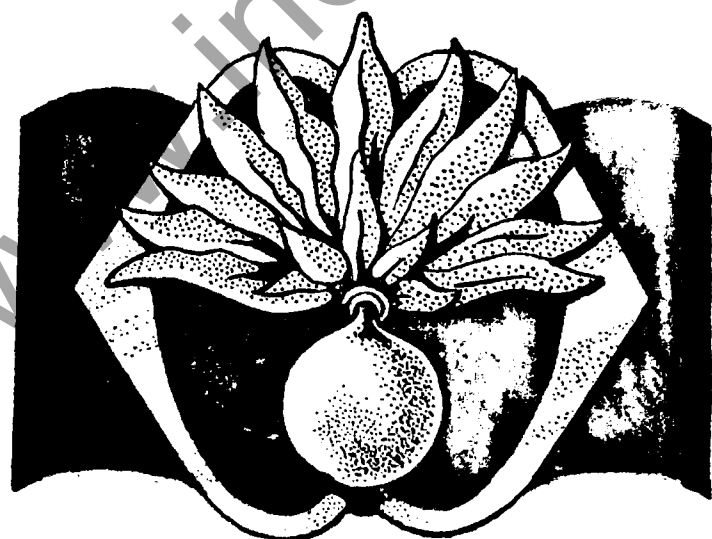

de Granat

maandblad

april 1949 - no. 5

4^e bat. garde reg. grenadiers

BROODBAKKERIJ
&
RESTAURANT

„ORION”

→ KEDIRI
Het bekendste adres
ter plaatse

Mineraalwaterfabriek

„Apollo”

LIMONADE

ORANGE CRUSH

SODA WATER

SOERABAIA – TEL. Z. 3342

De Grenadiers in de tropen gedenken hun Vorstin en bieden hierbij H. M. hun oprechte gelukwensen aan bij Haar 40ste verjaardag.

De Granaat

Maandblad voor het 4e Bataljon Grenadiers
April 1949

No. 5

Dagelijkse redactie: Lt. R.J. Watjer

Rubrieken met hun verzorgers:

Inhoud	—	Redactie
Politiek Maandoverzicht	—	—
Van Thuis	—	Lt. H. J.Q. Pijpers
Sociale Voorlichting	—	Lt. R.J. Watjer
Vorming	—	Lt. R.J. Watjer
Geestelijk Leven	—	De Geestelijke Verzorgers
Sport	—	Lt. J.F.H. Noordhoff en Gren. P. Bakker
Muziek	—	S.M.A. S.J.D. Kieft
Kunst	—	Maj. S. Schram de Jong
Welzijnsverzorging	—	Lt. R.J. Watjer
Uit Ons Bataljon	—	Kapt. J. Dijkgraaf
Stemmen uit de Troep	—	Sgt. F. Kiefmeyer
Vragenrubriek	—	Korp. B.J.H. Kuper
Dam, Schaak en Bridge	—	Lt. A.S. Mullender
Ons Verhaal	—	Sgt. L.H.M. Aalders
Van Alles Wat	—	Gren. 1e kl. J. Woudhuizen

Illustratieve medewerker: Gren. A. van Tellingen

Adres redactie: Bureau Welzijnsverzorging.

Bekroond

Limmeriek

Een luitenant, vroeger in Djombang
Nam een baboe van weinige omvang
Hij kon niet goed wijs
Uit haar slechte maleis
En zei „Jij praat me veel te krom, tang”

Pietje

Pietje mag een boek bij de redactie uit komen zoeken.

Men deelt ons mede, dat een „echte” Limmeriek aan de navolgende eisen moet voldoen:

- 1e. Het laatste woord van de eerste regel moet een plaatsnaam zijn,
- 2e. De eerste, tweede en vijfde regel moeten op elkaar rijmen, evenals de derde en vierde
- 3e. De eerste en tweede regel tellen elk 9 maten, de derde en vierde elk 5 en de laatste regel 10 maten

Hierbij dank voor de „tip”.
Red.

UIT BATALJON

Weer werd van enigen uit ons bataljon het hoogste offer gevraagd, en met leedwezen gedenken wij het vallen van:

Gren. 1e kl. DIJKHOORN J.

261231188 Staf Cie

Gren. DIJKHUIZEN P.

270627077 4e Cie

Beiden werden op 1 April het slachtoffer van trekbonnen, die bij een convooi werden afgetrokken.

Gren. VERMAAS J.A. 260315185 2e Cie, die sneuvelde bij achtervolging van de vijand op 4 April.

Eerste Luitenant Jhr. C.F.M.J.H. van NISPEN tot PANNERDEN 231118008, die op 8 April dodelijk verwond werd door het schot van een verborgen tegenstander.

Naar hun familieleden en vrienden gaan ons aller gedachten uit. Dat zij mogen rusten in vrede.

Bij de 2e Cie viel een open plaats door het repatriëren van Luitenant KLOOSTERBOER B. De toestand van zijn echtgenote maakte terugkeer naar Nederland noodzakelijk, en wij hopen en verwachten niet anders dan goede berichten te horen, wanneer de Luit. Kloosterboer weer eenmaal in zijn gezin is weergekeerd.

In zijn oude peloton zullen velen nog wel eens met verlangen aan hem terugdenken, en ongetwijfeld zal het bij de 2e Cie gebruikelijke gezegde van „Hij durft bijna evenveel als Lt. Kloosterboer ook na zijn vertrek blijven voortleven.

Van Overste WIERDA, die begin Maart is thuisgevaaren, ontvingen we bericht, dat hij na een voorspoedige reis op 27 Maart in Nederland is aangekomen. En thans verblijft hij in het Militaire Hospitaal „Oog in Al“ te Utrecht.

De Overste maakt het naar omstandigheden zeer goed. En het doet ons veel genoegen te horen, dat zijn belangstelling voor ons bataljon onverflauwd blijft. Van onze zijde verlangen we niet anders dan dat we zeer spoedig hier in de Granaat een paar regels aan het algehele herstel van de Overste kunnen wijden.

De Majoor H. FELS, die na het vertrek van de Overste Wierde het commando over het bataljon waarnam, is op 6 April door Commandant „A“-Divisie definitief benoemd tot Bataljonscommandant. Op dezelfde dag werd de Majoor P.H. BAKKER, tot nog toe Commandant van de 4e Cie, in de functie van plaatsvervangend Bataljonscommandant bevestigd; de Elt. W. F. J. JANSEN volgde de Majoor Bakker op als Compagniescommandant. Het bataljon wenst de drie commandanten geluk met deze promotie.

In de vorige Granaat drufden we te schrijven, dat we de moeilijkste tijd hier in de Kedirivallei wel door zijn. Hard werken blijft echter voor iedereen het parool. Maar gelukkig is er nu de mogelijkheid weer, er eens even tussenuit te wippen, dank zij de verlofregeling, die kortgeleden is afgekomen. En de eerste groep gelukkigen heeft de Paasdagen met verlof in Soerabaja mogen doorbrengen. En van deze uitstapjes profiteren ongetwijfeld onze zieke vrienden in Soerabaja, die nu op een meer geregeld bezoek kunnen rekenen.

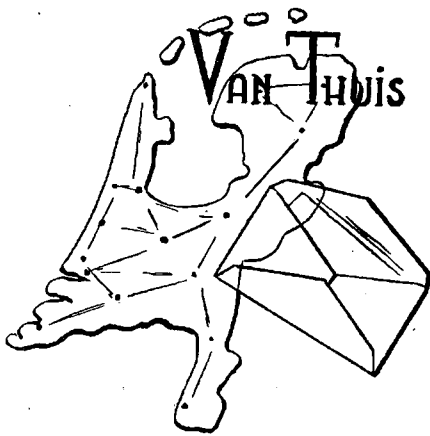
Met de beste wensen voor een spoedig herstel voor allen die in het hospitaal of op de ziekenzalen verblijven willen wij eindigen.

D.

De machtige,

Bij de actie is het streven, dat men de troep goede leiding moet geven. Eén is er, die dat maar kan, Het is de B.C., onze machtige man. Met de „Fixerspet“ in top, bezorgd hij de „ploppers“ menig strop. Zijn bewaking en chauffeur een jolig stel lacht dan meestal even wel, Als hij brult, bar en boos „VERDOMME“, Laat die kerels nu maar komme. Als we ze „PERSEE“ niet kunnen vieten dan zullen we ze maar kapot schieten. en op zo'n punt komt het dan aan Vraagt hij artillerie en mortieren aan. Is er dan weer banjak geschoten heeft de B.C. van ons weer fijn genoten. Na afloop kan hij dan, O, brave, Zich in zijn „Verdomde PAPIERWINKEL“ begraven.

Ooggetuige.

„PAASEN, PAASEN,
LUIDE KLINKE,
NU, DE SLAG,
VAN LERK' EN VINKE”

Als U, dierbare lezer van de Granaat dit „Paasnummer” onder de ogen krijgt zal men in Nederland wel in de laatste voorbereidingen zijn voor de Pinkstervacantie. Ik zal dus maar niet te zeer uitwijden over de bloei van boter-bloemen in de Nederlandse weien en alle tekenen die ons het naderend voorjaar in Nederland doen kennen.

Het Eerste Kievietsei zou waarschijnlijk al lang uitgebroeid zijn ware het niet aan H. M. Koningin Juliana aangeboden. Er waren trouwens drie eerste Kievietseieren dit jaar. Een werd er rechtstreeks naar Soestdijk gezonden, een tweede via de Commissaris der Koningin en ten slotte een derde via een burgemeester. De afdeling Pluimvee van het Ministerie Scheepvaart en Visserij is nu bezig vast te stellen, welk ei nu inderdaad het eerste ei is geweest. Ook Minister Lief tinck schijnt interesse te hebben getoond. Dan zal het wel weer geld gaan kosten.

Minister Lief tinck heeft trouwens belangstelling voor een massa dingen. Er gaan ernstige geruchten dat de Bond voor Nederlandse Middenstanders hem als tegenprestatie hiervoor tot Ere Voorzitter wil benoemen. De bedoeling is natuurlijk dit spoedig posthuum te kunnen doen.

Het weer met Pasen is in Nederland schitterend geweest. Een temperatuur van ruim 21 graden Celsius (daar hebben wij het tegenwoordig koud bij) en een echte heldere blauwe voorjaarslucht. Duizenden automobilisten en fietsers trokken tweede Paasdag dan ook langs de wegen om te genieten van het frisse groen dat overal uitbotte en van het jonge vee, dat in de wei dartelde.

We zullen er niet op uit gekéken raken als we die weelde weer kunnen meemaken. Joost mag

weten hoe lang het nog duurt. Maar daarover niet getreurd.

Iedere dag brengt ons dichtër bij de inscheping naar huis. En het lijkt wel of de dagen omvliegen. Heeft U ooit een jaar medegemaakt dat Kerstmis en Pasen zo dicht bij elkaar lagen? Voor je het weet is het Pinksteren en Koninginnedag (ik bedoel 31 Augustus) en dan volgt al gauw Sinterklaas en Kerstmis 1949.

Het jaar is om voor U het weet. 1950 staat al bijna voor de deur en dan gaat het gebeuren. Het 4 Bataljon Garde Regiment Grenadiers keert huiswaarts!!

Sportvrienden.

Meerdere onder de lezers van de Granaat hebben ongetwijfeld relaties met een of andere sportcrack (Pijnenburg, Wals, Carpentier, niet onze sergeant, enz.) of keesteren in hun hart een bijzondere hoogachting en verering voor een of andere grootheid op sportgebied.

Heeft U een dergelijke relatie, schrijf hem (of haar) gerust en vraag een paar lettertjes terug te willen sturen als bijdrage voor onze Granaat. Van thuis zal graag de daarvoor in aanmerking komende bijdragen verwerken.

Het begin is er al.

Een der lezers heeft een bijzondere voorkeur ontdekt (waarschijnlijk toen hij met bloed doorlopen voeten van een patrouille terug kwam) voor onze schaatskampioen Kees Broekman en aan deze bewondering in een vlot briefje uiting gegeven. We hopen U volgende maand het antwoord van Kees Broekman te kunnen voorzetten met recente foto. Als Kees tenminste aan zijn vereerder geen paar schaatsen stuurt.

Lezers aan het schrijven dus. En schrijven jullie nu niet allemaal aan Nel van Vliet. Die is trouwens verloofd. Natuurlijk zo'n knappe, snelle zwemster.

Grenscorrecties.

Het schijnt nu toch eindelijk zo ver te zijn, dat de grenscorrecties welke wij als herstelbetaling van Duitsland vroegen ons door de bezettende mogendheden worden toegewezen. Natuurlijk is er eerst een behoorlijke hoeveelheid afgeknipteld van onze toch al tot het uiterst ingekrompen wensen.

Tal van moeilijkheden doen zich natuurlijk bij de overname voor op allerlei gebied a.d.z. geldwezen, onderwijs, taalkwestie en nog vele andere zaken.

Vanuit het verre Oosten volgen wij uiteraard met de grootste belangstelling, dit nieuwe experiment.

Om nu het toch over correcties gaat, in stijl te blijven, wist U dat de dagelijkse redactie van „De Granaat” een prijs beschikbaar wil gaan stellen voor een ieder, die in het Januari/

Februari nummer van ons blad meer dan 150 druk-en taalfouten vindt.

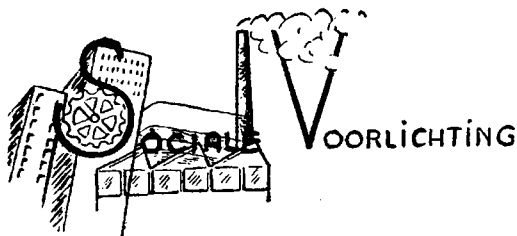
Het meest iets zeer bijzonders zijn.

Doe dus Uw best, taalkundige, critische lezer

Ik kon er zelf maar 148 vinden.

Die demme zettters toch, of zou het ergens anders aan liggen????!

Succes ermee!!

Sociale dienst.

Beloofte maakt schuld zegt het spreekwoord en dus in dit nummer iets over de arbeidsmogelijkheid hier te lande. Voor mij ligt een stapel papieren, waaruit ik U het een en ander zal laten zien.

Als eerste punt een kort overzicht der kosten, nodig voor het levensonderhoud. Gebruikelijk is, dat men om een juist beeld hiervan te

krijgen, de maktprijzen noteert van de meest noodzakelijke artikelen. In Holland b.v. aardappelen 12 cent p. kg., melk 20 cent p.l., groenten 50 cent p.kg., brood 18 cent p.kg., schoenen f 15,— p.p., koffie f —,— p.p. thee f —,— p.p. enz. enz.

Totaal nemen wij aan een bedrag van f 60,— en tevens dat deze prijzen genoteerd werden op 1 Januari 1946. Men heeft dus nu een indruk van het prijzen-niveau op die datum en kan dit bedrag (f 60,—) gebruiken ter vergelijking met dat over volgende maanden. Voor het gemak zegt men f 60,— per 1 Januari = 100(%) (Index-cijfer). Gaat men nu per 1 Februari wederom een overzicht samenstellen door de diverse prijzen bij elkaar op te tellen en blijkt nu b.v. dat dit f 66,— bedraagt, dan is dit 10% meer dan in Januari, dus is het index-cijfer voor Februari 110. Blijkt in December b.v. het totaal bedrag f 120,— te zijn, dan is het index-cijfer 200, of wel, de kosten voor het levensonderhoud zijn verdubbeld.

Nu wij weten wat een index-cijfer is, kunnen wij er toe overgaan eens de „markt” hier te lande onder de loupe te nemen. Ik geef U als basis het index-cijfer van Batavia medio Juli 1938, is 100.

	Jan. 1947	Jan. 1948	April 1948	Aug. 1948	Sept. 1948
JAVA					
Batavia	2691	1726	1135	1128	988
Bandoeng	2865	1553	855	896	977
Cheribon	—	1355	855	801	767
Semarang	2549	1267	773	821	944
Soerabaja	2514	1205	877	734	858
SUMATRA					
Padang	—	2732	1951	1078	—
Medan	—	1750	1152	1180	—
Palembang	—	1170	1103	848	949
Tandj. Pinang	—	872	873	814	814
BORNEO					
Pontianak	—	1729	1505	1304	1589
Bandjermasin	1046	1203	1073	—	—
OOST INDONESIE					
Menado	1697	1057	1148	1159	—
Makassar	1466	1409	1184	997	1011
Koepang	2001	1425	1214	1174	1238
Ternate	—	1256	1229	1197	1164

Cijfers spreken een duidelijke taal en zo ook in dit geval. Wij zien dat de kosten van het levensonderhoud medio Jan. 1947 een enorme hoogte bereikten, waarna geleidelijk een daling intrad. Uit te weiden over de oorzaak van een en ander lijkt mij in dit verband niet gewenst, daar het bedoel van dit artikel is, U een

inzicht te geven omtrent de bestaansmogelijkheden in Indonesie. Alhoewel de cijfers over September j.l. in verhouding tot die van Januari 1947 een belangrijke daling laten zien van $\pm 300\%$, is het peil van voor de oorlog nog niet bereikt en, het is ook niet waarschijnlijk dat het index-cijfer zover zal dalen, ge-

zien de algehele prijsstijging over de gehele wereld. Wel neem ik aan, dat i.v.m. het wegvallen der oude demarcatielijnen en de te verwachten aaneensluiting van de deelstaten van Indonesie, alsmede uitbreiding zowel als coördinatie van transport enz., een verdere daling zullen bewerkstelligen. Hoeveel deze zal bedragen is met geen mogelijkheid te voorspellen, daarvoor zijn er teveel factoren welke een woordje meespreken, echter weten wij thans ongeveer waar wij aan toe zijn. Voor een burger is het leven hier nog zeer kostbaar en het feit dat het loonpeil geen gelijke tred hield met de prijsstijgingen, plaatste menigeen dan ook voor grote problemen. Zij, die zich na demobilisatie hier te lande willen vestigen, wil ik er dan, zij het wellicht ten overvloede, op wijzen dat de tijd van veel geld oversparen om dan vlug in Holland te gaan rentenieren voorbij is. Ook hier dient flink

te worden aangepakt en vooral in de aanvang zal alles niet even gemakkelijk gaan. U heeft gezien dat alles duur is en de lonen zijn dusdanig dat men het met wat overleg net kan red- den. Toch is er voor flinke knapen hier zeer zeker iets te bereiken en vooral wanneer wij bedenken dat in Holland ook niet de „baantjes” op ons liggen te wachten, verdient het aanbeve- ling om toch maar eens rond te kijken. De salarissen zijn bij de aanvang vanzelfsprekend niet hoog, doch wanneer men eenmaal is „ingewerkt”, zullen betere conditie's zeker mogelijk zijn.

Om U een indruk te geven van de moge- lijkheden, tot plaatsing bij een bedrijf hier te lande, geef ik U thans een lijst van personen, welke hier een betrekking wonden, met vermelding van leeftijd, genoten opleiding en basis- salaris.

Leeftijd	Gehuwd ongeh.	Genoten opleiding	Basis-salaris
24 jaar	O.	2 jaar MULO	f 375,—
26 „	O.	3 „ Avond-tekenschool	„ 350,—
30 „	O.	H.B.S. Suikerschool	„ 300,—
35 „	G. 1 kind	H.B.S. A.	„ 500,—
36 jaar	G. 2 kind.	2 jaar H.B.S.	„ 300,—
26 „	G.	A.B.S. M.T.S.	f 300,—
26 „	O.	1½ j. Avondvervolg-school	„ 210,—
29 „	O.	MULO 2 j., Kweek- school 2 j., H.B.S.	„ 250,—
30 „	O.	1 j. MULO	„ 300,—
37 „	G. 1 kind	MULO A, Rijkstuin- bouwschool	„ 200,—
30 „	G.	3 j. H.B.S. A.B.S.-Machinistensch.	„ 350,—
28 „	G. 1 kind	Kokopleiding	„ 600,—
21 „	G.	MULO, Boekhouden, Engels	„ 265,—
22 „	O.	Tuinbouw wintercursus	„ 450,—
21 „	G. 1 kind	2 j. Lyceum, 4 j. H.B.S.	„ 350,—
25 „	O.	2 j. Middelb. Ondw., 2 j. Han- delsschool	„ 280,—
23 „	O.	Kweekschool	„ 250,—
23 „	O.	MULO, typen	„ 300,—
35 „	O.	Gymnasium	„ 250,—
34 „	O.	L.O.	„ 275,—
26 „	G.	Gymnasium, 2½ j., Ass. Apotheker	„ 800,—
27 „	O.	H.B.S., Universiteit	„ 400,—
30 „	O.	3 j. Academie beeldende kunst	„ 250,—
30 „	O.	Cursus Autotechn.	„ 245,—
37 „	G. 1 kind	3 j. ULO, A.B.S.	„ 425,—
32 „	G. 1 kind	H.B.S. B, Koloniale Land- bouwschool	„ 700,—
29 „	O.	3 j. H.B.S., 3 j. H.A.S.	„ 600,—
22 „	G. 1 kind	H.B.S. B, Techn. Hand. school	„ 350,—
31 „	G.	A.B.S. Lager Techn.-school	„ 300,—
		2 j. Schoenm. Vaksch.	„ 400,—
		Handelssch, 2 j. Chemiker- Techniker	

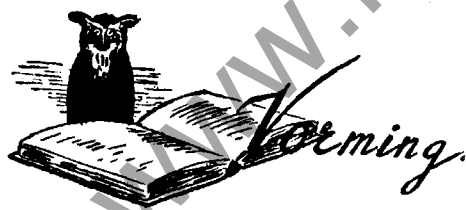
Leeftijd	Gehuwd ongeh.	Genoten opleiding	Basis-salaris
31 „	G.	Gymnasium, 3 j. Netariaat 1 j. Rechter	„ 600,—
27 „	O.	A.B.S., A.A.B.S.	„ 400,—
21 „	O.	Typografenschool	„ 275,—
21. „	G.	1 j. Avondtekensch. Dipl. Kommies	„ 300,—
32 jaar	G. 2 Kind.	3 j. H.B.S. Analyst	f 275,—
25 „	O.	ULO	„ 300,—
24 „	O.	2 j. MULO	„ 515,—
29 „	O.	MULO, 4 j. Tuinbouwsch.	„ 300,—
25 „	O.	L.O.	„ 300,—
23 „	O.	L.O.	„ 450,—
31 „	G. 1 Kind.	Kappersvakschool	„ 350,—
25 „	O.	A.B.S., Curs. Vliegt. mont.	„ 300,—
24 „	O.	Tuinbouwschool	„ 200,—
26 „	O.	Middenst. Dipl.	„ 200,—

Wat te preferen? Ik kan U daarop in algemene zin geen antwoord geven. Elk geval op zichzelf zal vóór en nadelen bieden, welke tegen elkaar afgewogen dienen te worden, doch wel wil ik U adviseren, een eventuele kans niet maar zonder meer voorbij te laten gaan en gaarne ben ik bereid U met de mij ter beschikking staande middelen van advies te dienen. Neem in elk geval geen ondoordachte beslissing, maar laat U voorlichten door Uw Commandanten, want het kan een beslissing voor Uw leven betekenen. Een Hollander gaat nu eenmaal niet graag over één nacht ijs, en vooral tropenijis lijkt mij tamelijk bros.....

Algemeen: Gaarne ontving ik vragen van U, opdat ik* onderwerpen kan behandelen, die Uw interesse hebben.

(n. b. de geldbedragen geven het basis-salaris aan, hetwelk verhoogd wordt met een gebruikelijke duurte toeslag, welke in het algemeen $\pm 50\%$ van het basis-salaris bedraagt.)

In totaal vonden tot op heden ongeveer 500 gedemobiliseerden „een baan, welke hun wel leek“, zodat daarmede bewezen is, dat er wel degelijk mogelijkheden zijn. Zij hebben deze aangegrepen riskeerden niet de teleurstellingen welke hen misschien in Holland zouden wachten. Enkele keren wellicht toch na enige tijd weer naar hun kleine landje terug en kunnen het daar dan opnieuw proberen, de staat betaalt (binnen een bepaalde termijn) hun overtocht! De andere hebben zich een toekomst verzekerd.

Is deze rubriek uitsluitend bestemd voor „keien“, die willen studeren? Komt de „gewone“ man niet aan de beurt? Ik kan me voorstellen dat door sommigen van U deze vraag wordt gesteld, en dan luid mijn antwoord: „Elkeen op zijn beurt, allen tegelijk gaat nu eenmaal niet.“

Thans dan een en ander voor degenen, die alleen lager onderwijs genoten hebben, door omstandigheden, onwil of dergelijke. Zij vormen nog steeds in Nederland „de“ grote groep, en op zichzelf is het dan ook geen

schande daartoe te behoren. Wat echter wel erg is, dat is het feit, dat veel van het geleerde snel wordt vergeten, en er bij deze groep zo weinig belangstelling bestaat voor praktische kennis. Heus een mens komt door het leven, al heeft hij geen wiskunde gestudeerd, doch wel moet hij behoorlijk kunnen rekenen, opdat men hem geen knollen voor voor citroenen zal verkopen. In het dagelijks leven zal niemand het U kwalijk nemen dat U geen Dr. in de scheikunde bent, maar wanneer U straks een sollicitatiebrief schrijft vol fouten en hopeloos van stijl, zal dat al direct een minder goede indruk vestigen, en zo zijn er nog vele voorbeelden te noemen, doch het gegeven is duidelijk genoeg.

Thans wil ik U enige vragen stellen. U behoeft mij de antwoorden niet te schrijven, noch ze van de daken te brullen. Houdt ze voor U zelf, maar beantwoord ze eerlijk, en trekt dan Uw conclusie.

Wat weet U omtrent: Industrie, Scheepvaart, Luchtvaart, Visserij, Bodemgesteldheid, Steenkoolmijnen, Handel, Procentberekening, Winst en Verlies, Rente. Wanneer schrijft U S of Sch, d, t of dt, de of den, i of ie, welke eisen stelt men aan een quitantie. Wat weet U van Giro-Postwissels, Verzekeringen, Grafieken en Statistieken???

Zo U ziet, alle eenvoudige onderwerpen, welke niet rieken naar het duffe studeervetrek van de Prof., doch betrekking hebben op het praktische leven, waarin U straks weer terugkeert, en waarin U zich een plaatsje zult moeten veroveren, en bedenk dan dat U niet de enige bent, want de concurrentie zal heusch groot zijn en..... wie kan het een werkgever kwalijk nemen, wanneer hij een man met behoorlijke algemene ontwikkeling prefereert boven een arbeider, die zijn patroon moet vragen, hoe laat de trein gaat, omdat hijzelf uit zo'n spoorboekje niet wijs kan worden. Ja, dit voorbeeld is misschien wat overdreven, maar het spreekt duidelijke taal.

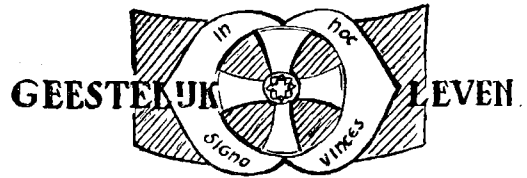
Wat is nu mijn bedoeling met dit geschrijf? U wat moedeloos te maken? Natuurlijk niet. Ik hoop slechts, dat de betrokken knapen, door het bovenstaande wakker geschrokken zijn, zullen beseffen, dat het soldatenleven eens een einde neemt, en dat er dan andere eisen aan hem gesteld zullen worden, dan welke thans gelden. Mocht ik hierin geslaagd zijn, dan wil ik hun thans de weg wijzen, welke zij moeten gaan om wel tot de algemeen ontwikkelde te gaan behoren. Wij kunnen U n.l. helpen aan een z.g.n. Sleutelcursus, uitgegeven door de Stichting voor Volksontwikkeling.

Het totaal bestaat uit 20 lessen, enige keurige boekjes, toegelicht met tekeningen, plus gestencilde lessen. U kunt er alles in vinden wat U graag zoudt willen weten, en na bestudering de hierboven gestelde vragen behoorlijk beantwoorden.

Het geheel is bijzonder geschikt voor zelfstudie, vele werkopgaven vindt U in de volgende les uitgewerkt, doch een punt blijft moeilijk n.l. de correctie van de resterende lessen. Wij kunnen natuurlijk deze lessen opsturen naar Holland, doch wanneer zien wij die terug? Het duurt te lang, de practijk heeft het uitgevezen, doch laat U daarom niet afschrikken. Met enige moeite zult U zeker iemand in Uw omgeving bereid vinden U te helpen. Pak dus aan, stel niet uit, U zult het straks nodig hebben. De kosten behoeven geen bezwaar te zijn. In totaal bedragen deze, de boekjes inbegrepen, Fl. 12,50.

N.B. Mocht het U verbazen, dat ik een en ander als een goed handelsreiziger zo warm bij U aanbeveel, dan kan ik U mededelen, dat mijn

provisie van elke Fl. 12,50 een tientje bedraagt. Wanneer U dit gelooft gelieve U geen cursus aan te vragen, zo niet, dan moeten er dus andere redenen zijn, b.v. dat deze cursus inderdaad goed is en dat het naar mijn mening velen geen kwaad zou doen, wanneer zij deze eens bestudeerden.

Geestelijk leven.

Wel moeten wij het dit jaar nog stellen zonder het genot van een stralende Mei-morgen in Holland, maar onderstaande lofzang op het ontluikende voorjaar zal ons toch wel iets te zeggen hebben. De dichter, Dirk Camphuysen, heeft er bovendien een forse brok levenswijsheid in verwerkt. Ik hoop, dat de zetter de zeventiende-eeuwse taal zal willen respecteren!

Maysche Morgenstondt.

Wat is de Meester wijs en goed
Die alles heeft gebouwd
En noch in wesen blijven doet
Wat 's menschen oog aanschouwt.

Die 's wereldts wijden omme-ringh,
Noyt uitgewaect, bewaect;
En door gepaste wisselingh
Het soet noch soeter maect.

Nu is de winter, dor en schrael,
Met al zijn onlust heen,
En d'Aerde heeft voor deze mael
Haer lijden afgele'en.

Dies is de tijd weerom gekeerd
Waarin Natuur verjonght
Haars milden Scheppers goedheid eert
En met zijn gaven pronkt.

De May, wiens soetheid zoover streckt
Dat zijn gedachtenis
In 's menschen geest al vreught verweckt
Eer hij voorhanden is.

Toen maarschalk Foch tijdens de eerste wereldoorlog door enige Amerikaanse jurnalistten werd geïnterviewd, kwam het gesprek op de Franse hoffelijkheid.

„Dat is toch eigenlijk allemaal maar wind”, merkte een der Amerikanen op.

„Misschien wel”, antwoordde de generaal, „maar in de banden van mijn auto zit ook niets dan wind en toch maakt dat het rijden heel wat prettiger”.

Stemmen uit de troep

Stemmen uit de troep.

Na onze tirailleurs zijn ook de Grenadiers met een speciale functie wakker geworden. Wij laten hier een M.T. er aan het woord en wachten met ongeduld op b.v. de Verbindingsdienst.....

Heden wil ik de schijnwerper richten op het Motor-Transport van ons Bataljon. Wij allen weten dat ook zij geen gemakkelijke tijd achter de rug hebben. Iedere infanterist zag altijd de zon schijnen wanneer hij na z'n patrouille de wagen zag staan die hem ophaalde. Die wagen stond er en dat was heel gewoon. Maar heeft U wel eens nagedacht wat er al zo voor kwam kijken om die wagen draaiende te houden? Ja, zult U zeggen, wij lopen zoveel kilometers per dag, kloppen wachten. Inderdaad is dit zeer juist, maar U moet toch de keerzijde der medaille bekijken en dan zeg ik op mijn beurt, de infanterist komt terug van patrouille, verfrist zich en weet hoe laat hij op wacht moet. Chauffeurs moeten hun wagens schoon maken, doorsmeren enz. en moeten altijd klaar staan.

U op de buitenpost wordt verzorgd en dat de M.T. Uw dagelijks voedsel, de post, limonade, kortom alles wat U eet, heeft en gebruikt. En dan de wegen, hoe slecht zijn die niet in doorsnee? Maar we houden de moed erin, al valt het niet altijd mee, wat trekbonnen en diverse opstakels betreft. De post van U zal aan en afgevoerd worden, dit is nu eenmaal voor de afdeling M.T. Ons Bataljon heeft weer voor een gedeelte nieuwe wagens. Wij M.T. ers hopen, met al onze trucks, U weer een goede service te kunnen geven, als ooit is gepresteerd. Als onze sector weer rustig is, U weer te kunnen vervoeren naar bioscopen en ontspanningsoorden. Laten de chauffeurs dan niet die hatelijke opmerkingen meer horen van diverse Grenadiers. Laten we gezamenlijk de tijd die nog voor ons ligt zo kameraadschappelijk mogelijk verslinden als goede Grenadiers, die zowel in Holland als hier in Indonesie een goede naam hebben verworven.

Met een slagzin eindig ik deze keer.

Grenadiers in 't veld, op bureau of op de weg:

Pas op voor Pech!
de bewuste M.T. er

Deze keer wil ik het niet hebben over de sport, waarin men zo langzamerhand gek

wordt van de namen als Fanny, Abe, Lucie, of over Feijenoord of Heerenveen. Neen, dit keer is ons gevraagd om iets te zeggen van onze eigen kring n.l. van de jongens, die zo wreed werden weggerukt uit ons midden. Zij, die in Holland misschien niet verder zijn gekomen dan de buitenkant van de lijnen der sportvelden of misschien in hun prilste jeugd mee hebben gedaan. Ik bedoel hier de jongens: Blokker, Hermans, Vermaas.

Henk Blokker, die van ons wegging de 1e Februari 49, een jongen alom bekend bij de Staf Cie., met hoeveel plezier verdedigde hij niet de beker voor de Staf Cie. Neen, niet de beker, **Zijn** beker. En dan iedere keer geheel vrijwillig ballen in orde maken, voetbalschoenen, die door iedereen weggesmeten werden, weer op te knappen, de jongens na te lopen om zijn shirtjes en broekjes weer terug te krijgen. Verder nog zijn aandeel in de overwinning van de athletiek-beker. Hoe trots werd die niet steeds op de rustkamer bekeken.

Theo Hermans, gesneuveld op 2 Maart 49. Regelmatig kwam hij in aanmerking voor keeper van het 2e Bataljonselftal, maar meer nog als sluitend geheel van zijn Compagnie, de 1e. Hoe vaak hebben we hem niet bezig gezien in Grissee, als hij met zijn forse figuur in geel shirt zijn doel stond schoon te houden. Steeds kon men op hem rekenen, terwijl teleurstellingen hem niet bepaald ontweken zijn. Verder nog zijn aandeel in de tafeltennis. Hoe vaak zagen we hem niet bezig in de cantine te Soetji, een heel moeilijk iemand om te verslaan.

Jan Vermaas gesneuveld op 4 April 49. Een stevige kerel, die voor niemand uit de weg ging. Hoeveel malen had hij niet het grootste aandeel, als het 2e Bataljonselftal weer de puntjes binnenhaalde, maar ook weer beter in zijn eigen compagnie, de 2e. „Vermaas uitschakelen dan winnen we wel!” Was het niet zo? Maar dat was heel moeilijk. Zijn forse figuur zwierf over het hele veld, en zijn kopwerk was enorm, zelfs voor de felste schoten week hij niet terug.

Nu zijn ze er niet meer. Ze zijn van ons weggegaan, gestorven in volle plichtsbetrachting. Hun namen staan niet op de frontpagina's van de kranten. De radio schreeuwt hun namen niet uit. Maar toch, voor hen was sport **de Sport!** Jongens, ik kan jullie de volle verzekering geven, dat jullie namen niet vergeten worden. Die staan te diep in ons hart en velen van ons bezitten foto's waarop jullie voorkomen, en wij zullen jullie steeds blijven kennen, ook als hier de Vrede en Rust weer zal zijn teruggekeerd en wij allang thuis zijn.

Jongens, namens onze sportmakers, wij herdenken jullie en wensen jullie een „Rust in Vrede”.

v. L.

ONS VERHAAL

'n Koude herfstwind woei door de straten en joeg de verbruinde bladeren op. Bij elke windvlaag rilde het water in de gracht. Verburg hing onverschillig over de brugleuning en spuwde, als een automaat zo geregeld, in het stromende water. Hij wachtte en keek'n enkele maal over zijn schouder. Borkel moest hij hebben: hij had nog wat met hem te „bedissenlen". De wind deed de rafels aan zijn jas zwaarig dartelen en de dunne broek klampte zich om zijn magere dijen.

„Goeie middag". Verburg keek om en zag Borkel achter zich staan.

„O, ben je d'r! Ik mot je eens hebben. Zouden we d'r vanavond niet 'ns op uit gaan?"

„Waar naar toe?" bromde Borkel, traag kauwend op zijn pruim. Zijn mondhoeken zagen bruin van 't tabaksop. Een grijs-zwarte stoppelbaard bedekte zijn mager gezicht.

Verburg keek om zich heen. „Naar die Wijens in dat grote huis buiten de stad. 'k Weet nou waar ik de spullen kan vinden. We motten door het raam, dat ....." Met hun groezelige koppen dicht bij elkaar werden de plannen besproken. Toen Verburg de uitvoering had duidelijk gemaakt draaide Borkel zich om. „k Voel d'r geen donder voor!"

„Dus je gaat niet mee?" Verburg keek loenzend en hij vloekte.

„Nee!" En zich naar Verburg buigend voegde hij er waarschuwend aan toe: „De politie begint 't door te krijgen".

Weer vloekte Verburg. Borkel sjokte verder .....

Met wilde vlagen huilde de wind door de bomen en floot langs de huizen. De straat glom, op de plaatsen waar de lantaarns hun licht uitstrooiden op het natte plaveisel. Diep in zijn versleten jekker gedoken sloop Verburg de stad uit. De regen kletterde neer en tikkelde op zijn zwarte jas. Hij voelde het koude water tegen zijn benen slaan. Als zwarte kralen rolden zijn ogen en loerden spiedend over de hoog opgeslagen kraag. Vanuit een groot huis hoorde hij nog een piano. Het licht drong uit een der ramen en deed de takken glimmen, die stormachtig op en neer zwiepten.

„Nog vijf huizen verder". Hij wist het precies. „Dat die beroerde Borkel nou niet mee gaat ....." „Waarom niet ....."? De gedachten gleden door zijn ruige kop, terwijl hij het doel naderde. „'t Was om duvels te worden. Die lafaard! Bang voor de politie ....." ah!" Onwillekeurig trok hij verachtelijk zijn schouder op. 't Water druppelde van zijn pet en hij voelde het in zijn nek en langs zijn rug. „Nog twee huizen ....." de volgende ....." hier is 't". Hij bleef staan, keek speurend

rond en luisterde. De wind gierde aldoor en het water plenste alsof het uit een slang spoot. Op zijn tenen stak hij het grintpad over, schoof als een geslagen hond langs de muur, voetje voor voetje. Hij hoorde zichzelf niet door het stormweer. 't Volgende raam. Zijn blikken zochten naar een verhoging om bij het venster te komen. Wat was dat ....."! 'n Fiets ....." precies onder het raam. Was dat toeval, of ....." Hij luisterde scherp. Wind ....." regen ....." Zijn hand greep naar de fiets en betastte hem. 't Was geen beste meer. Hij drukte erop. „'t Zal wel gaan!" Weer luisterde hij ....." stapte op de pedaal, op de bagagedrager. Zijn hand zocht het hout van 't raam. Hij schrok. 't Stond open! Maar dat kon toch niet. Weer voelde hij naar het glas; zijn hand reikte naar binnen en omvatte het kozijn. Langzaam, onhoorbaar liet hij zich terugzakken. Hij durfde niet meer ....." Kletterend stortte de regen uit de dakgoot. Wat te doen ....."? Niemand te zien ....." Zijn knokelige vingers klampten zich om het stuur van de fiets. Weg!!

Op de straat zwaaide zijn been zwaar over het zadel. Traag en moeizaam tornde hij tegen de wind op. Volgde iemand hem ....."? Schuw keek hij achterom. Zou hij terug gaan en toch door het raam klimmen?

De fiets snerpte en hij concludeerde dat het een oud beestje was. Wat!? Wat was dat? Borkel fiets! Was die schooier hem dan vóór geweest? Zat hij daar dan binnen? Hij kookte, hij vloekte. Terug gaan ....."? „Verdomme nee!" Z'n besluit stond vast. Hijgend zwoegde hij verder. Zijn jas was dóór, hij voelde het. Z'n gezicht gloeide en z'n rug was klam; hij rilde. „Gemene Judas! Schooier! Huichelaar!" De verlaten straten gaven hem moed. Bij de brug stopte hij, keek rond en ....." plomp ....." de fiets verdween in de gracht. „Smeerlap", siste Verburg en hij zeulde een donker steegje in. 'n Bronzen slag van de toren sloeg kapot tegen de wind. 't Was één uur in de nacht ....." De schoolbel tingelde. Het rumoer van Joelende kinderen verstomde, zo dat het stil werd in de straat. De carillon-klanken zweefden spelend in de lucht en kleine buitelandse wolkjes werden stuk gescheurd door de frisse wind. 'n Jongetje met wapperend blonde kuif probeerde nog op tijd te komen. Hij rende de schoolpoort in en in zijn vaart botste hij bijna tegen Verburg op, die, in gedachte verzonken, voorbij slofte. Hij piekerde over Borkel, want het geval met de fiets was niet voldoende om „de lafaard z'n gemene streek betaald te zetten." Hij kon het niet verkroppen dat hij om de tuin was geleid. De wraak zou wel komen! Maar hoe ....."? Vroeger gingen ze toch toch aktijd samen ....." „Ploert!" 't Ontviel hem en hij keek rond of iemand het gehoord

had. n Bakkersjongen leunde tegen zijn fiets en staarde door een etalage-ruit naar de foto's, die er tezamen met enkele dagbladen waren opgeprikt. Verburg bleef staan. Misschien stond er iets over in het ochtendblad ..... Z'n blikken schoven over de kolommen. Dat is 't „Nachtelijke inbraak“ stond erboven met nijldige lettertjes.

„In de afgelopen nacht werd de Familie „Wijens, Rozenparklaan 224, uit de slaap „gewekt door enig rumoer in huis. Bij nader „onderzoek bemerkte de heer des huizes dat „in een zij-vertrek het raam was geforceerd. „Zijn zoon, die, zonder lawaai te maken, naar „buiten was gegaan, ontdekte een verdacht „individu, die langs het huis blijkbaar iets zocht „en zich onmiddellijk verdekt opstelde achter „een boom, toen hij onraad merkte. 't Was „voor W. geen grote moeite tezamen met „zijn zoon de verdachte in zijn macht te krij- „gen. De politie werd gewaarschuwd en deze „herkende in de dader G.B., met wie zij „reeds meer te doen had gehad. Ongeveer voor „f 750,— aan sieraden was ontvreemd, doch „dit kon direct aan de eigenaar worden terug „gegeven. De dader is inmiddels veilig op- „geborgen.”

Verburg had 't langzaam gelezen, woord voor woord. Hij was verrast en staarde als ver- steend voor zich uit, door de krant heen ..... verder ..... Borkel op het politiebureau! Gesnord! „Z'n verdiende loon! Ja, hij had het verdiend, de smeerlap!”

Toen hij opkeek stond naast hem in glimmend zwart een grote agent. Hij schrok en schoof langzaam weg als een verlegen jongen, niet wetend waarheen .....

v. D.

WIST U.....

Eén milliard is duizend miljoen.

Dat een milliard minuten geleden ons tot het jaar 43 na Christus brengt?

Dat een milliard briefjes van een gulden, tegen elkaar aan gelegd, een lint vormen met een lengte van 4 maal de omtrek der aarde?

Dat een milliard luciferhoutjes, recht op en tegen elkaar aan in de grond gestoken, een rij van 4000 km. geven?

Dat, wanneer een auto-wiel een milliard maal heeft rondgewenteld, de wagen een afstand van meer dan anderhalf miljoen km. heeft afgelegd?

GESCHIEDENIS !!

De dereksie van onze krant heb mijn gevraagd of ik ook es een stukkie wou schrijve, want ze zegge, dat ze anders dat ding niet vol krijgje. Affijn, ik ben de broerste niet, dus,

zet 'm op sjors, alleen weet ik niet veel te vertelle, want erg orgineel ben ik van me eiges niet, maar op school was ik toch een hele piet, vooral in vaderlandse geschiedenis en dus zal ik daar maar wat over smoesen, kan ik meteen de suffers die alles vergete zijn hun herses is wat opfrisje.

Nou 't begon dan zo. In 't begin was het maar een dooie boel geen kip te zien op straat, tot eindelijk de batevieren kwame. Ruige jonges met messe -en dobbelstene en die leefde 'r zoals je noemt lang en gelukkig, tot 'r ineens een kink in de kabel kwam want ze kregje bezoek van de Romeine en dat ging niet zo erg zoetsappig en 't werd dan ook een flinke knokpartij tusse onze eige jonges en die op-gepoetste gosers. Wie 't precies gewonne heb weet ik niet meer, maar een feit is dat 't zakie werd bijgelegd, tenminste dat leek zo, maar onze jonges werkte ondergrons en op een gegeve ogenblik kwame ze los nou en toen die dure knapen aan 't holle je had ze motte zien die mooie jonges. 'k Kan me nog kwaad make, as 'k eran terug denk. Affijn dat var- kentje was gewasse en 't was derekt een stuk rustiger in huis. De mense ginge visse en uit wandelen en alles ging goed totdat er één, toen ie thuis kwam, merkte dat er rampok- kers geweest ware en daar bleef 't niet bij, steeds meer werd er achter over gedrukt en toen ze 't uit ginge zoeker bleek 't dat de Noor- manne dat gedaan hadde. Nou dat was me een stel tuig, daar heb je geen idee van. Zo zag je ze en zo zag je ze niet, maar onze jonges ook niet mis, hadden toch gauw dat spelletje bekeke en toen was 't uit, de here drope af en naar 'ik later hoorde zijn ze toch nog aardig terecht gekome, die rovers.

Toen nu al die vreemde knape pikkie ware, gingen ze thuis de boel es wat an kant make. Er ware steeds meer mense gekomme en 't leek erop dat de boel in de soep zou draaien en daarom ginge ze aanvoeders kiezen. Niet één, maar een hele boel voor 't gemak. Ze verdeelde het land in mootjes en ieder stukkie kreeg een loera, of hoe zo'n ding toen ook hete. Nou en toen had je de poppe natuurlijk an 't danse, ze gunde mekaar het licht in de oge niet en 't was de ene knokpartij na de andere, om d'r ziek van te worde. Nou ik zag allang ankomme dat dat nooit goed kon gaan en jawel hoor, op een ochtend worre we wakker en wie staat daar voor de deur? Een man uit Spanje met 10 penningen in z'n knuist en toen ware we eerst goed onder de panne, want we hadde nu letterlijk geen moer meer in te brenge. Sjonge sjonge, wat een tijd, 't leek wel een nachtmerrie. Mare ja, zoals dat

wel meer gaat as de zaak in de knoei zit, dan benne d'r altijd wel een paar vrijers die de boel fikse en gelukkig was d'r toen ook zo'n stelletje en al duurde 't ook verrotte lang ze knokte door hoor, 80 jaar lang, nu toen 't afgelopen was, had je dat stel ouwe kerels motte zien, baarde tot op de grond. An 't end hadde ze een soort balmeskee, de een had zich verkleed as turfschip, de andere droeg een grote bril en meer van die gijn, waar ik eigenlijk niet veel van snap, maar ja, de zake ginge goed, dus dan mag je de blommetjes wel es buite zette.

Maar ook an 't feestte kwam een end en de lui begonne zich gruwelijk te vervelen en toen kreeg er een idee, dat steeds maar lope was ook niks, vare moste ze, ging veel gemakkelijker en zo gezegd, zo gedaan, maar in 't beg'n viel dat om de dooie dood niet mee, want ze wiste heg nog steg en 't duurde dan ook niet lang of er ware er een paar finaal de weg kwijt en zate met 't hele kor vastgevreore op een ijsschots, nou dat beviel niet erg natuurlijk en dat deje ze dan ook niet meer, ze ginge het nou anders bekijke en ja hoor op een goeie dag komt er een schuit terug met banjak zilver, matte en oranje appelen. Ehat was een feest, dat snap je, iedereen had schik dat ging nog es goed. De matrozen kregen een extratje en de rest ging op een bank, dat was voor de latere mariniers en zo, konden die wat meer krije dan een ander. Ze stuurde meer schepen maar niks hoor, 't was afgelopen, wel kwame ze onderweg konkerente tege met schepe, wel tien keer zo groot as hun eige en toen was 't knokke, net as een klein keffertje tegen een grote bulldog, maar onze jonges bekeke het link en ze wone. Hoe alles verder eigenlijk gegaan is weet ik niet meer precies, d'r was nog banjak veel elende en veel lol, d'r was nog een vent die in een boekekist ging wone omdat er woningnood was natuurlijk en 'n andere knul die van een tore sprong omdat de lift kapot was, verder was er nog een leuk gijntje. Een heleboel van onze jonges ginge erges in de Oost wone en werde suikerbeer, ze hadde 't wel warm maar verder best naar d'r zin, tot 't niet zo heel erg meer boterde, toen dachte ze natuurlijk direkt aan mijn en ik ben meteen gekomme om dat zakie te versiere. Ik heb 't best naar me zin zo, verdien goed en ben voorlopig geborge, want ontslaan doen ze me niet zo gauw. Wel heb ik soms last van de warmte, maar ik heb in de Granaat moge schrijve en dat maakt een heleboel goed.

Nou salu tot schrijf.

Okkie.

Mochten wij U in no. 2 van de Granaat iets vertellen over de Hot-jazz, thans willen wij onze aandacht eens wijden aan de Sweet- en Swingmuziek.

De Sweetmuziek is afkomstig uit Engeland. De Engelsman, van nature nogal rustig, is dat ook in zijn muziek en vooral in deze Sweetmuziek komt dat zeer sterkt tot uitdrukking. In principe een muziek, die zich uitstekend leent voor dansmuziek, doch tegenwoordig ook veel beluisterd als concertmuziek.

Vergelijken we de sweet- met de hoempaachtige duitse dansmuziek, dan merkt men onmiddellijk de hogere ontwikkeling der Engelsen op dit gebied. De melodieën zijn mooi, rustig en uiterst beschaafd, terwijl ook de gezongen tekst dikwijls zeer goed verzorgd is. De arrangementen zijn keurig verzorgd en het rythme zeer prettig. Om te dansen en hierbij speciaal vermeld „beschaafd” dansen is deze muziek ideaal. Is men een tegenstander van zuivere Jazzmuziek, dan kan men deze Sweetmuziek toch met plezier beluisteren.

Wordt bij Jazzmuziek een instrument als de viool slechts als solo-instrument gebruikt en dan nog zeer zelden, bij de sweet is dat anders. Vooral in de laatste tien jaar is men er en meer doende een hele sectie strijkers in te schakelen. De effecten, die men hiermede bereikt, zijn werkelijk verrassend en pleit dat in hoofdzaak voor de arrangeurs. De mogelijkheden zijn veel groter geworden. Terwijl een gewoon dansorkest slechts uit hoogstens 15 man bestaat met twee melodisecties, n.l. de kopersectie (trompetten en trobones) en de rietsectie (saxofoons en klarinetten) zijn vele sweetorkesten veelal geformeerd uit een dertigtal musici en zijn de melodisecties dan uitgebreid met een vioolsectie. In Engeland hebben deze grote orkesten een redelijke bestaansmogelijkheid, terwijl in Holland een orkest van 15 man al commerciële moeilijkheden heeft.

Goede sweetorkesten zij die van Victor Silvester, zowel in grote als kleine combinaties, van Ray Noble, die de laatste tijd niet meer op de voorgrond treedt, en verder de alom bekende Ambrose en Geraldo.

De swingmuziek is weer heel anders en benadert meer de Jazzmuziek. Een goede definitie van swing te geven is heel erg moeilijk. Men hoort vele jongelui over swing spreken, maar het is zeker, dat een groot percentage niet

weet, wat het wel eigenlijk is. In ieder geval is het zo, men voelt het aan of niet. We zullen proberen een en ander duidelijk te maken.

Er zijn twee soorten swing te onderscheiden, we zouden bijna zeggen, de koude en de warme. De eerste soort komt alleen uiterlijk naar voren en wordt ook wel schommelrythme genoemd, d.w.z. de rythme-sectie houdt een vast tempo, waar niet van afgeweken wordt. De partijen der melodieinstrumenten en vooral de soli worden met een meer vrijer rythme gespeeld, waarbij men soms het rythme iets voor en dan weer iets ten achter is. Men krijgt dus inderdaad een soort schommeling. Men kan ook de rollen omdraaien en de melodiestecties een stevig vast rythme laten pelen, terwijl dan de rythmesectie op het rythme improviseert.

De tweede soort swing wordt de innerlijke swing genoemd, en dat is muziek, die met bezieling gespeeld wordt. De Jazzmuziek wordt altijd met bezieling gespeeld, wat echter de uiterlijke swing niet uitsluit. Men maakt daar juist een ruim gebruik van, met het gevolg, dat voor niet-ingewijden het verschil tussen swing- en jazzmuziek zo moeilijk te onderscheiden is. De swingmuziek is zuiver commercieel en heeft muzikaal dan ook weinig waarde en zou men het kunnen vergelijken met de driestuiversromans op het gebied van de lectuur. Het jonge publiek kan echter naar hartelust meestampen en klappen om maar niet te spreken van dansen als jitterbug en jive.

Ook hier treft men grote en kleine orkesten. De meest bekende grote bands zijn wel de Amerikanen Glenn Miller, Woody Herman, Bob Crosby, en Tommy Dorsey, terwijl in Engeland de kleine bands van Nat Gonella en Joe Daniels beroemd zijn.

Wat het meest bij de grote orkesten opvalt is de zeldzaam geraffineerde arrangementen, waarin b.v. Glenn Miller uitblonk. Neem o.a. zijn American Patrol of In the Mood. Vooral het laatste nummer is zeer populair geworden. De soli van tenor-saxofoon en trompet zijn prachtige voorbeelden van uiterlijke swing, terwijl American Patrol opvalt door het arrangement en het machtige samenspel van de verschillende secties. Het eerste chorus van American Patrol wordt gespeeld door vijf saxofoons, die als één instrument klinken en slechts door het volume hoort men, dat er hier meer dan één aan het werk zijn.

Het bereikt men alleen met uitstekende musici, die goed op elkaar zijn ingespeeld.

Spraken we hierboven over het moeilijk te onderscheiden verschil tussen Jazz- en Swingmuziek, dit wordt door de Jazzmusici zelf nog moeilijker gemaakt. Ter wille van de „Smeer” spelen deze Heren zeer dikwijls naast

de specifieke Jazz ook wel swingmuziek, of zelfs gewone dansmuziek. Liefhebbers van uitsluitend klassieke muziek maken de Jazz dikwijls het verwijt, dat ze niet origineel is en dat men veel gebruik maakt van thema's van oude componisten. Inderdaad wordt dit veel gedaan. Men leze echter het artikel „Kunst” in de Granaat no. 2 en brenge dit in toepassing op de muziek. We komen dan tot de conclusie, dat de jazzmuziek en swingmuziek parallel lopen met de moderne schilderkunst. Immers het onderwerp, in dit geval het thema, is hetzelfde, maar het wordt echter door de kunstenaar in beeld of op muziek gebracht, zoals hij het ziet, of wordt het accent daar gelegd, waar hij persoonlijk dat het meest op zijn plaats vindt.

We stellen ons niet voor, dat U na het lezen van deze artikelen allemaal plotseling jazz- of swingliefhebbers zult zijn geworden, maar wij hopen slechts, dat Uw interesse een klein beetje gewekt is en U, zodra de gelegenheid zich voordoet ook eens zult proberen intens te luisteren.

WELZIJNSVERZORGING

Twee maanden geleden schreef ik in ons blad een stukje onder de titel: „Welzijnsverzorging in de kniel”, en daar was geen woord Spaans bij, want ieder heeft daaruit begrepen dat het vrij hopeloos was. De materialen voorraad uitgeput, geen tijd bij de troep om zich met iets anders dan „dienst” bezig te houden. Thans is het daarom dubbel plezierig, te kunnen constateren, dat heel langzaam de zon weer door de wolken komt. Er zijn kleine groepen die zo nu en dan wel tijd hebben voor iets anders, en dat merken wij hier op bureau het eerst. Regelmatig komt er weer eens iemand binnen stappen, om te informeren, of er dit of dat misschien te krijgen is. Op zich zelf erg plezierig, maar meestal voor mij erg onaangenaam, omdat je zo graag zou geven wat verlangd wordt, maar ja, waar niet is verliest de keizer zijn recht, en zo gingen helaas velen teleurgesteld en mopperend naar hun post terug..... Och ja, er zou wel een reden zijn, dat er niets was, maar daar vraagt niemand naar, het moet er zijn! En inderdaad, zo is het. Ook hier voelen wij dit en wij hebben er flink achterheen gejaagd, en al is het dan ook nog geen tijd om te jubelen, een begin is weer gemaakt, want ..... houd je vast ..... wij ontvingen weer wat sportmateriaal, wel in bescheiden mate, maar er kan b.v. weer voetbald worden. Elke Contact Officier ont-

ving (voorlopig) weer zo'n apparaat, waar je tegen aan kunt trappen, en ook hebben we keurige broeken, shirts, en kousen. Deze worden echter niet aan de Comp. verstrekt, want dan zouden we voor zes Comp. over twaalf volledige uitrustingen moeten beschikken, en zo rijk zijn we niet. Wel kan een en ander door Cont. Off. voor wedstrijden worden aangevraagd, maar lever dan ook prompt alles weer in, op dat ook anderen ervan kunnen profiteren. Hetzelfde, hoewel helaas in mindere mate, geldt ook voor de voetbalschoenen. Wij ontvingen enkele paren maar deze zijn alleen geschikt voor personen met een voet gelijk een klein model zolderschuit n.l. de maten 45 en 46. Ook deze kunnen in bruikleen worden verstrekt. Ja, in bruikleen, want ze zijn deze keer gemerkt! Eigen schoenen is er dus niet meer bij!!

Verder is er ook voor de bokkers goed nieuws, want er liggen hier in het magazijn enkele paren op liefhebbers te wachten. Wil je dus je „vrienden” eens „tracteren, vraag dan deze „liefkozers” bij je Cont. Off. aan. Houdt ze echter geen vier weken in je bezit, want er staan tientallen in de rij voor blauwe ogen”.

Dan is er nog goed nieuws voor de knutselaars, speciaal in dit geval houtbewerkers. Ik ontving n.l. enkele keurige gereedschapkistjes.

Aanvraag eveneens via de Cont. Off.

De recreatie staat helaas nog in de kinderschoenen. De eerste schuchtere schreden werden echter gedaan in de vorm van een frontcabaret hetwelk vele van onze posten bezocht. Filmvoorstellingen zijn nog schaars, doch binnenkort worden betere films en meer voorstellingen verwacht.

Het geheel samenvattend, mogen we, naar ik, de omstandigheden in acht genomen, meen, niet ontevreden zijn. Het begin is er weer, en we komen uit de knel, vooral wanneer ieder op zijn manier een steentje bijdraagt.

Bedenk steeds dat wanneer je iets doet, dat het niet is voor de „Welfare” maar voor je kameraden. Gezamenlijk valt er heus heel wat te bereiken. Stuur eens een tip naar mij als je b.v. in jouw buurt behoorlijke voetballen kunt kopen, of iets van dien aard. Misschien heb je wel een hartstikke bike idee, ga dan niet doceren hij je vriend, hoe het wel zou moeten, en dat het nu maar sof is, maar schrijf mij eens; twee weten altijd meer dan één, en met ons allen moeten we welhaast alles weten.

Nu nog een kort woord over onze Granaat. Ik houd er niet van om copy te bedelen, en vol komt hij toch wel, maar dat is niet de bedoeling. Het is geen blad waarin bepaalde-figures hun wijsheid nu eens kunnen spuien

het is op de eerste plaats een Grenadierskrant en dan wel in het bijzonder voor de Grenadiers en niet juist hun officieren. Ik vind het aardig, als je alles leest en misschien zelfs slikt, maar dit is niet bedoeling. Dikwijls hoor ik mopperen of vragen. Hier is nu de kans. Uit je in je eigen blad en zeg je mening desnoods onder een schuilnaam. Zo kunnen we pas onze Granaat maken tot een Grenadierskrant, welke ieders belangstelling heeft, en waaraan ieder zijn steentje bijdraagt, en welke je over tien jaar, wanneer je je boekenkast eens opruimt, zal herkennen als ons eigen blad.

Overpeinzingen over Holland — Frankrijk,

„..... maar nogmaals, mijnheer de Hoofdredacteur, dit is werkelijk klinklare nonsens om een voorbeschoüwing te schrijven van een wedstrijd, die, als straks de „Granaat” No. 5 uitkomt, allang achter de rug is en de Grenadiers hoogstens nog een „hij wel” uflok!..... maar, ik....., wat zegt U.....?, goed zoals U wilt, we zullen zien, wat we voor U doen kunnen.”

Aldus geachte lezers, eindigde het telefoongesprek dat Uw sportredacteur in het prilst van April had met Wimpie Welf....., ik bedoel met de hoofdredacteur van de roemruchte „Granaat” dit excuserend begin is nodig, om mij bij voorbaat van elke blaam te zuiveren.

En zo gaan onze gedachten alweer uit naar de komende internationale krachtmeting: Nederland — Frankrijk; een wedstrijd, die wij alleen maar achter en rond de radio (hoe zit dat toch met die 4e Comp. Mijnheer de Hoofdredacteur, hebben ze nu al een toestel?) kunnen beluisteren.

Wat te zeggen van deze ontmoeting tegen de Fransen? Chauviniëten als we nu eenmaal van nature zijn, vertrouwen we er vast op, dat onze landgenoten niet zullen teleurstellen en als we dan zo eens een inzage nemen in de diverse binnengekomen voorspellingen over de uitslag, well dan staan onze kansen zeer zeker niet zo slecht. Echter „Un homme overti en vaut deux”, waarmee we slechts willen wijzen op het resultaat van de eerste na-oorlogse ontmoeting indertijd te Parijs, waar het de Fransen waren die ons op elk gebied de baas

waren, dit ondubbelzinnig in cyfers tot uiting brachten, en de Frause haan volop gelegenheid had victorie te kraaien. Zeer zeker reden voor revanche — terdege zal echter op onze tellen gepast moeten worden, wil, de geschiedenis van Parijs 1947 zich niet opnieuw herhalen; het Franse spel ligt ons immers niet erg!

Daar officiële gegevens over de samenstelling der beide elftallen nog niet op de redactie zijn ontvangen, willen wij, onder voorbehoud, ons eens schuchter aan een voorspelling over de samenstelling van het Nederlands XI-tal wagen. Het is buiten kijf, dat, indien tijd'g hersteld van de handblessure, Kraak onder de lat staat. Schijvenaar samen met van Bun lijkt ons het aangewezen en meest vertrouwde backstel toe, terwijl ook de middenlinie weinig of geen moeilijkheden behoeft op te leveren met de Vroet — Terluw — en van Schijndel; de eerste twee hebben een ieders vertrouwen — de S.V.V. er debuteerde hoogst verdienstelijk tegen de Belgen en ontlokte de T.C. een „Eureka“; immers hebben we jaren, lang gezocht naar een waardig plaatsvervanger van Pellikaan, een speler, die niet alleen verdedigend en aanvallend kon optreden, maar die ook kansen wist te scheppen. Daarom zien we met vertrouwen het her-optreden van van Schijndel tegemoet. Onze Nationale voorhoede kost de T.C. nog steeds vele hoofdbrekens, ondanks de aanwezigheid van een paar Klasse-spelers ..... Mogen we even doorpraten, zonder in de rede gevallen te worden ..... Ziehier onze samenstelling van de voorhoede van links naar rechts:

de Harder — Wilkes — Brandes — Lenstra — Clavan Ongetwijfeld heeft de T.C. bezwaren tegen de persoon de Harder; het valt echter niet te ontkennen, dat de Hageenaar momenteel in topvorm is en dat hij ongetwijfeld — the night man for the left wing — is. Het probleem voetbalvirtuozen niet langer te verwaarlozen door ze op een vleugel aan banden te leggen, wordt o.i. veel te moeilijk gemaakt door te veronderstellen, dat we geen buitenspelers van formaat hebben. Waarom Clavan, de man die in elke internationale wedstrijd nog een doelpunt scoorde en bovendien een tweebenige voetballer is, niet te laten verhuizen naar de rechtervleugel? Lenstra en Wilkes dan resp. rechts- en linksbinnen.

Rest ons de middenvoorplaats; wij zijn het er over eens, dat Brandes geen grote indruk heeft achtergelaten in de strijd tegen de Belgen; toch scoorde hij eenmaal — het is lang geleden, dat wij ons kunnen herinneren hoe Bak-

huys het stadion in verrukking bracht als middenvoor — we weten het, een Bakhuijs bezitten we momenteel niet — zijn opvolgers na de oorlog Roozen en Roozenboom waren onmachtig een doelpunt te maken — Brandes slaagde er wel in tegen de Rode Duivels — misschien een kleine vingerwijzing om de Fijenoorder nog eens op nieuw op te stellen!

In dit elftal zit naar ons idee muziek, we hebben vertrouwen in onze landgenoten — instilte hopen we, vooral niet gespeend te blijven van een echt Hollands kwartiertje, dat ons vroeger zo vaak in extase kon brengen.

Als dan straks de „Marseillaise“ en het „Wilhelmus“ weerklinken en de bal aan het rollen wordt gebracht, hopen wij op een spannende en faire wedstrijd met een heel klein beetje sensatie voor ons achter de radio.

Met excuses voor dit nakomertje, maar desondanks, altijd paraat voor onze „Granaat“.

N.

KUNST

Kunst moet „echt“ zijn.

Het is opmerkelijk dat veel mensen, die niet veel van kunst afweten, al tevreden zijn als het schilderij of kunstvoorwerp maar „echt“ is. Je krijgt dan het volgende te horen:

Ik heb een schilderij gekocht, moet je eens zien..... het is echt met olieverfgeschilderd..... echt linnen en het is ondertekend, of nog mooier, gesigneerd door de schilder zelf — en de lijst is echt verguld.

Ik heb een nieuw ameublement gekocht, echt eikenhout. Of je komt straks thuis met een gebatikte doek — één echte batik.

Maar al dit echte heeft alleen maar betrekking op het materiaal. Dat materiaal is voor iedereen te koop, en iedereen die zin heeft kan op die manier een echt schilderij maken, een echte eikenhouten stoel, en zelfs met weinig moeite kunnen we allemaal zelf een echte batik maken. Dat een „schilderij“ gesigneerd is „door de schilder zelf“ zegt ook niets, iedereen kan dat, met verf een onleesbare handtekening zetten.

En toch weten we dat kunst echt moet zijn. Wat moet er dan wel echt zijn aan kunst als het niet het materiaal is?

Goed materiaal heeft zijn voordelen, doch is niet noodzakelijk. We moeten dit „écht” zo opvatten, als waar, eerlijk-echt. Kunst mag niet iets schijnen wat het niet is, dan is het onwaar, oneerlijk- onecht. Nu is het makkelijk gezegd met grote woorden, KUNST moet ECHT zijn en WAAR en EERLIJK, maar om dat te begrijpen en in het kort uit te leggen is niet zo eenvoudig. Ik zal het proberen met een paar voorbeelden.

Armoede is niet mooi, echte armoede kan niet mooi zijn. Maar de grote schilder Josef Israëls heeft een schilderij gemaakt van een arme voddenvood. Dat schilderij, is wél mooi. Het is daarom mooi omdat het de armoede weergeeft zoals die is, troosteloos en somber. De werkelijkheid lopen we voorbij, een oude vieze man. Maar bij het zien van het schilderij komen we tot het besef „er zijn dus mensen, die zo moeten leven. Dit is kunst omdat het waar en eerlijk is.

Ook zijn er schilderijen en platen waarop de armoede verheerlijkt wordt, en weergegeven als iets moois. Een zwoegende moeder, een treurige maar vriendelijke vader en voorbeelden van zoete kindertjes. Dat is geen kunst omdat het onwaar is, zo is de armoede niet.

Om bij de armoede te blijven, een steegje met bewoonde onbewoonbaar verklaarde krotten kan mooi zijn om zijn kleuren in verschillende tinten grijs en grauw. Ook een mestvaalt in dat steegje kan, wat kleur betreft, mooi zijn, ondanks de stank. Een schilder kan deze kleurshakeringen weergeven en op die manier kan een mooi schilderij ontstaan, dat mooi is om zijn kleuren, hoewel we de stank haast ruiken bij het zien van het schilderij.

Maar er zijn ook schilders, die van zo'n steegje een liefelijk straatje maken, met een schone niet stinkende mestvaalt. Op die mestvaalt spelen kinderen, schoon gewassen, zonder snotneuzen, en gekleed in schoongewassen, frisse lompen. Dit schilderij is onwaar en onecht, al hebben we het misschien liever in onze gezellige huiskamer hangen dan dat andere. We voelen ons prettig bij het idee, dat de mensen in die achterbuurt het zo slecht nog niet hebben.

Wanneer een portretschilder van alle vrouwen, die hij schildert, schoonheden maakt niet uit overtuiging, maar om zijn klanten te vleien en daardoor veel opdrachten te krijgen, dan is die kunst onecht. En die schilders zijn er, ook in ons land, en ze worden rijk. Dat is geen ware kunst. Maar maakt een schilder van een boerenmeisjes dat alleen maar als model dient en misschien daarvoor door de schilder ook nog betaald wordt, een schoonheid, dan kan dat schilderij wél echt zijn, omdat de schilder uit kunstzinnig oogpunt en niet om geldelijk voordeel dat meisjes zo schildert.

Laten we ons beddelaken batikken en liefst bij iemand die er zich op toelegt voor Hollanders écht Indisch batikwerk te maken, zeker dan hebben we een echte batik. Maar wat zegt dat? Niets! Batikken is een techniek, een werkwijze evenals borduren. De waarde van een batik wordt in de eerste plaats bepaald door het patroon, of dat mooi is, de kleurencombinatie en de verdeling tussen licht en donker. En het bijzondere van zo'n sarong is, dat met het batikken, effecten als b.v. die dunne adertjes verkregen kunnen worden, die niet op een andere manier b.v. door borduren of bedrukken te verkrijgen zijn. Die dunne adertjes ontstaan bij het batikken op een natuurlijk wijze, door het breken van de was; het kan niet anders, ze moeten ontstaan. Dat is de waarde van een echte batik, die dunne adertjes, die steeds weer anders zijn, wat aan de doek een zekere levendigheid geeft. Die adertjes zijn écht!

Nu zijn er ook bedrukte sarongs. Maar bij de druktechniek komen geen adertjes te voorschijn. Daarom worden ze, als patroon, meegedrukt. Nu zijn ze niet echt en op onnatuurlijke wijze ontstaan. Bovendien zien we steeds weer precies dezelfde. En daardoor doet een bedrukte sarong naast een gebatikte doods en levenloos aan.

Het kan ook zijn dat de grondstof, waaruit een voorwerp is vervaardigd, mooi is, b.v. goud of zilver. Maar omdat goud van zichzelf al mooi is, daarom is een gouden sieraad nog niet altijd een kunstvoorwerp.

We kunnen een zangeres bewonderen om haar mooie volle stem, maar wanneer ze niet doorvoelt wat ze zingt, dan zal ze nooit tot de werkelijk Groten onder zangeressen behoren. Zo zou ik verder kunnen gaan met het geven van voorbeelden. De Kunstwaarde, dit is niet hetzelfde als de Geldswaarde, van een kunstvoorwerp, wordt dus niet bepaald door kostbaarheid van het gebruikte materiaal, maar door de gedachte, het idee, de inhoud, die de kunstenaar erin heeft weten te verwerken. Het spreekt echter vanzelf dat goed materiaal altijd de voorkeur verdient boven materiaal van slechte kwaliteit.

bridge
dam

Schaken.

Onze vaste medewerker voor deze rubriek heeft ditmaal helaas geen gelegenheid kunnen vinden één en ander op papier te zetten. Wij hebben echter een hekel aan kale plekken in onze Granaat en daarom bieden wij U op deze plaats een schaakhistorie welke wij ontleenden aan: „Buitelingen” geschreven door G. Bomans.

Wat denkt een meester er van?

Het wordt steeds moeilijker, door te dringen tot de zaal, waar om het wereldkampioenschap schaken gespeeld wordt. In het begin was alleen een zgn. „blauwe kaart” nodig, doch alras werd ook een groene verplicht gesteld.

Al heel gauw werd hier nog de gele met watermerk bijgevoegd. Toen ook hier nog misbruik insloep, kwam de wedstrijdlerider op de gedachte om de bezoekers, die werkelijk recht hadden om binnen te komen, een klein stempeltje op de dij te drukken. Om misverstanden te voorkomen: het stempeltje wordt er in gebrand. Het is even gevoelig, maar veel heeft het niet te betekenen.

Zoals men weet zijn de grootmeesters van deze bepalingen vrijgesteld. Zij lopen ongehinderd in en uit. Dat is ook billijk. De wieslag van de genius verheft hen boven de benauwenis van menselijke beperkingen. Soms komt het evenwel voor dat de portier zich vergist en aan de grootmeester verzoekt zijn stempeltje te ontbloten. Machtig is dan het schouwspel, dat de bezoekers te zien krijgen. De man wordt eenvoudig neergeslagen en de meester vervolgd zijn weg, alsof er niets gebeurd is. Aan zulke kleine trekjes voelt men: hoe zijn we in het rijk van de geest.

Ieder, die zich ernstig met schaken bezig houdt, weet, dat de schrijver van deze regelen tot de grootmeesters behoort. Doch daar dit stukje ook voor de dilettant bedoeld is, moet ik, hoezeer het mij ook tegen de borst stuit, iets van mijzelf vertellen. Het vorig jaar werd ik kampioen van Haarlem en een maand geleden won ik zelfs de zo zeer begeerde beker van Noord-Holland.

Dat is nu al de 16de beker, die ik in de wacht sleep.

Het wordt vervelend, maar zeg nu eens oeen, als er weer één wordt thuisbezorgd? En dan, je hebt hem verdiend, door zuiver nadenken. Dat is het aardige bij ons in de schaak wereld: dat het om de hersens gaat. Het helpt je niets, of je de honderd meter 10 seconden loopt of dat je een ijzeren staaf kunt ombuigen. In de schaaksport tellen deze dingen niet. Ik heb een boom van een atleet, die op het punt stond het Kanaal over te zwemmen, aan het schaakbord van een beginneling zien verliezen. Hij had nog nooit schaak gespeeld, maar hij dacht: „Komaan”, dat is ook sport, dat red ik wel. Maar jawel, hij verloor. Ha! Ha! En hoe. De schaaksport, dit kan niet lang genoeg herhaald worden, heeft met atletiek als zodanig niets te maken. Het is allereerst een denkspel. Dit wil zeggen: het is een spel van de gedachten. Ik heb het in het tournooi van Baden-Baden meegemaakt, dat Iwan Robbelawsky, die slecht stond, plotseling met een eind hout zijn tegenstander de hersens insloeg. Wat besliste nu de wedstrijdlerider?. Hij keurde deze oplossing af. En terecht. Iedere schaakspeeler, die U hierover vraagt, zal deze uitspraak billijken. Want nog eens, het gaat in de schaaksport niet om lichamelijk, maar om geestelijk overwicht. Het is allereerst; nadenken. Het is als ik het nu eens heel eenvoudig mag uitdrukken, een kwestie van hersens.

En nu zal U zeggen, iemand met hersens kan dus schaken?

Alweer mis'. Zo simpel, als de leek zich dat voorstelt, is dat nu ook weer niet. Hoeveel intellectuelen, doctoren, zowel als advocaten, heb ik niet zien verliezen, eenvoudig omdat ze het spel niet kenden? Ik heb een professor jammerlijk aan het schaakbord zien falen, louter en alleen omdat hij het spel voor het eerst van zijn leven speelde. Wat is dus de tweede voorwaarde? Dat men de regels kent.

En nu hoor ik U al zeggen: „Iemand met hersens, die de regels van het spel kent, kan dus schaken!” Ho, Ho, Ho, lezer! Ik moet U weer teleurstellen, want nu komen we aan de derde voorwaarde: „oefening”. Men moet, om datgene te verkrijgen, wat wij „schaakervaring” noemen een tijdlang gespeeld hebben. De mate van die ervaring hangt af van de tijdsduur, waarin men gespeeld heeft. Zo zal, om een eenvoudig voorbeeld te noemen iemand die drie maanden gespeeld heeft, minder ervaring hebben dan iemand, die al tien jaar schaakt. Het is goed om op deze dingen even de nadruk te leggen. Er heerst op dit terrein zo ontzaglijk veel misverstand.

Ik hoop met deze enkele voorbeelden uit de praktijk te hebben aangetoond, dat er aan schaken meer vastzit, dan de leek gewoonlijk wel meent. Men denkt zo luchtig over dit spel. Ieder, die 's avonds, bij het lamplicht, een beetje zit te schuiven, denkt: kijk, ik schaaak. Dat is eenvoudig belachelijk. Hoeveel er aan werkelijk schaken vastzit, hoop ik aan onderstaande partij tussen Dr. Euwe en mij te illustreren. Het is de bekende partij, die we in 1940 te Scheveningen speelden en die in schaakkringen als „De Dolkstoot” bekend staat.

Wit:	Zwart:
Dr. Max Euwe	Dr. Godfried Bomans
1. e4	e5
2. Pf3	Pc6
3. Lb5	a6
4. La4	Pc6

Dit alles is nog gewoon, orthodox Spaans. Geen van de beide Meesters verlaat de gebaande paden. Maar dan komt Euwe met een nieuwtje:

5. Ns9 .....

Weinig gebruikelijk en daardoor angstaanjagend. Zwart dacht een ogenblik na en gaf toen dit doeltreffende antwoord.

5. .... G.B,r7!!!

Is het niet verbluffend van eenvoud? Dat kan ik ook, hoor ik de ongeschoolde lezer al zeggen. Jawel maar kom er maar eens op! Euwe bleef nog een vol uur naar de oplossing zoeken en gaf het toen op. Een aardig voorbeeld hoe een partij niet lang behoeft te zijn om toch vol bekoring te zitten.

C. B.

FOTOWEDSTRIJD

Wie stikt niet even de adem in de keel bij het zien van dit oud en vertrouwd plekje in Grissee? Het roept ons weer oude herinneringen teboven. De fotograaf, Gren. 1e kl. G. van Rijsbergen mag hiervoor bij de redactie f 10,— afhalen.

Een geestelijke, die er met boot en hengel op uit getrokken was, ontdekte, dat zijn helper vroeger herhaalde malen met de door iedereen hoog vereerde bisschop Philips Brooks had gevist. Zij zaten beiden vol herinneringen aan die grote figuur en raakten maar niet uitgepraat over zijn edele karaktertrekken: „Ja”, sprak de gids, „hij was een prachtig mens; jammer dat hij zo kon vloeken”. De ander wist niet wat hij hoorde.

Bisschop Brooks en vloeken?” protesteerde hij, „man, dat is toch onmogelijk!”

„En toch is het waar”, hield de gids vol. „Eens ving de bisschop een geweldig grote baars, maar juist toen hij de vis bijna in de boot had gehaald, schoot de haak los en viel de baars in het water.

Toen zei ik tegen de bisschop: „Dat is een verd ..... schandaal!”.

De bisschop zei toen: „Ja, dat is het”. Maar dat is ook de enige keer dat ik hem zulke taal heb horen uitslaan”.

De Engelse schilder Whistler ondertekende niet alleen zijn schilderijen, maar ook al zijn brieven en andere papieren met een vlinder. Niemand maakte daar ooit bezwaar tegen, maar eens weigerde een leverancier een cheque van een paar pond sterling, omdat daar niet een gewone handtekening onder stond. Whistler moest hem een andere cheque geven, voorzien van zijn handtekening.

De schilder had schik in het geval. want hij voorzag, dat de bank die tweede cheque zeker niet zou uitbetalen.

De ander ging echter helemaal niet naar de bank, maar verkocht de zeer zeldzame handtekening van Whistler voor vele malen het bedrag van de cheque.

Ontboezeming.

In den Haag zitten heel grote heren

Hardnekkig te discussiëren.

En ik arme knul

Ben gloeiend het.....

Hoe staat het met demobiliseren?

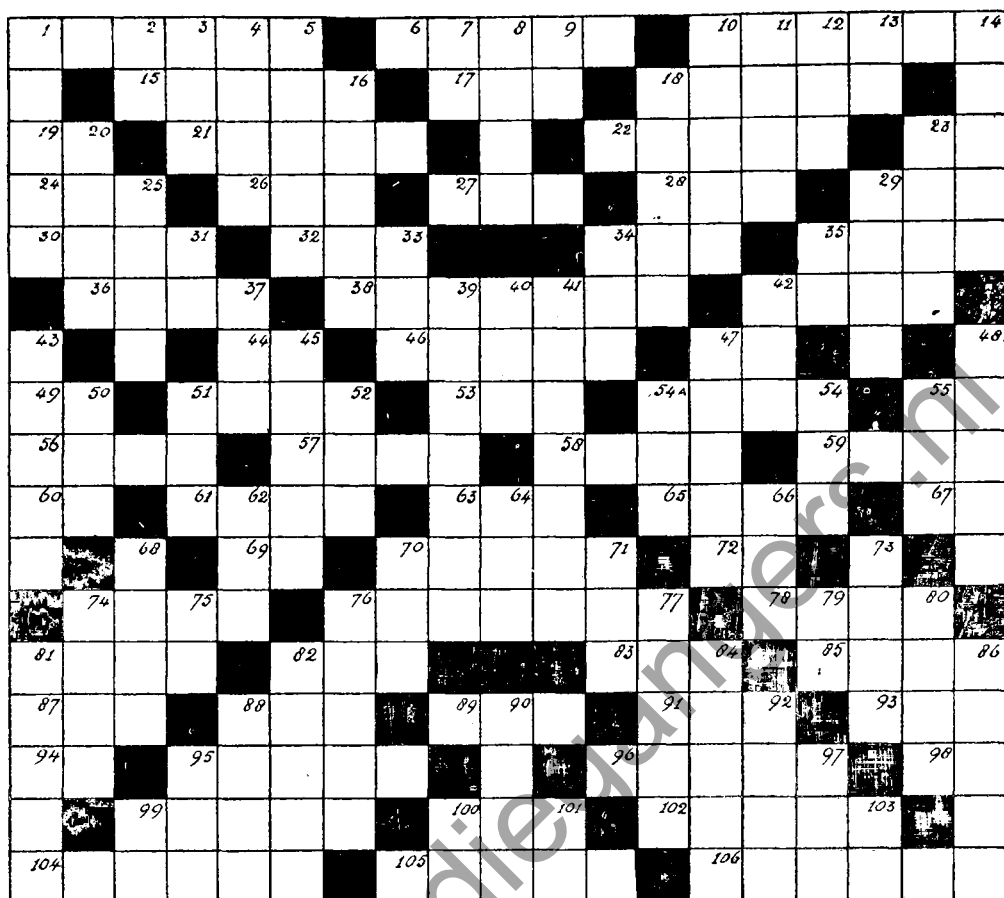
J. W.

Inzendingen moeten voor het verschijnen van No. 6 bij ons bureau aanwezig zijn.

1e prijs f 5,—

2 × f 2,50

KRUISWOORDRAADSEL

Horizontaal:

1. Nevelig	38. Vlaggetop	72. Uitroep
6. Belhamel	42. Lol	74. Zuivelproduct
10. Paardenknecht	44. Voertuig	76. Muziek maken (Oude spelling)
15. Geschreven opdracht	46. Hechte samenvoeging van twee draden	78. Boom
17. Vis	47. Familielid	81. Maandrantsoen
18. Jongensnaam	49. Voertuig	82. Meisjesnaam
19. Spoorwegen (afk.)	51. Kleur	83. Keukengerei
21. Loven (oude-spelling)	53. Inhoudsmaat	85. Teer
22. Wereldkaart MAP	54. Kali in Indië	87. Maat
23. Geloof	55. Jongensnaam	88. Begroeide vlakte
24. Fuik-opening	56. Kade	89. Per (FR.)
26. Gelofte	57. Gereedschap	91. Lek
27. Amerika	58. Kleur	93. Proper
28. Almede	59. Karaktereigenschap	94. Vul in S P
29. Riviertje	60. Bnnen	95. Danszaal te Rotterdam
30. Broodbelegsel	61. Deel v/h hoofd	96. Zoutwater
32. Boom	63. 5-15-22 letter van het alfabet	98. Salvo errote (afk.)
34. Voorzetsel	65. Scheepsemmertje	99. Eens
35. Houtgebouw	67. Ga (Eng.)	100. Europeaan
36. Dier	69. Deel van de bijbel	102. Plaats in Nederland
	70. Kruizenaar (Mal)	104. Niet met meerderen
		105. Sch lderswerktuig
		106. Trillen

OPLOSSING MONSTER KRUISWOORD

Horizontaal.

1. Ora; 4. Misstap; 10. Galmgat; 15. Aha; 18. Morse; 19. Soe; 20. Opera; 23. Oog; 24. Oeral; 25. Ale; 26. De; 28. Epiloog; 30. P.G.; 31. K.L.M.; 32. Eelt; 34. Aren; 35. Alom; 36. Gaas; 38. Seal; 40. Pel; 42. Kom; 44. Dot; 45. Naam; 48. AIR; 50. Eis; 54. Oil; 55. Lof; 56. Ur; 58. Nerf; 60. Artistiek; 65. Flat; 67. R.R.; 68. Wel; 69. Na; 70. Ala; 71. Ete; 72. Mes; 74. Ijs; 75. Boa; 76. De; 78. Palm; 8e. Ar; 8'. La; 83. Rein; 86. E.K.; 87. Mos; 88. M.S.; 89. Er; 91. La; 93. T.N.; 94. Zot; 96. Meer; 98. Os; 99. Envacuatie; 103. T.B.; 104. Orel; 106. Egge; 108. Ter; 110. B.C.; 111. Re; 12. Ede; lijf. Esau; 115. Sla; 116. Leep; 117. Pi; 118. Ra; 119. Aren; 120. I.V.G.; 121. Dras; 123. Red; 125. El; 127. In; 128. V.V.V.; 129. KUNE; 131. Deda; 132. A.D.; 133. Partisaan; 137. In; 138. Nazaat; 140. Erm; 141. Al; 143. Ge; 144. Na; 145. Re; 146. Ehr; 147. R.P.; 149. Omar; 151. N.b; 153. M.T. 154. Euwe; 156. A.R. 157. Air; 158. De; 159. Wet; 161. Ode; 163. Nis; 164. D.V.; 166. Ido; 167. Z.M.; 168. Nors; 170. Statutair; 173. Belg; 175. An; 176. Hop; 177. Pet; 179. Ene; 181. Olm; 183. Omar; 185. Rib; 187. T.N.T.; 190. Leb; 192. Olie; 194. Mail; 196. Mati; 198. Race; 200. Toke; 202. Pro; 204. N.O.; 206. Fittich; 209. Nu; 210. U.S.A.; 212. Agaat; 213. Uil; 213. Noach; 216. Els; 218. Ieren; 219. Dek; 220. Imitate; 221. Termiet; 222. Inn.

Verticaal.

1. Oma; 2. Rolde; 3. Are; 4. Mede; 5. S.S.; 6. Sop; 7. Te; 8. Pope; 9. Fel; 10. Gaol; 11. L.O.; 12. Mop; 13. G.G.; 14. Toga; 15. Ark; 16. Halma; 17. Alm; 21. Pink; 22. Roam; 27. Elp; 28. Erp; 29. Gom; 30. Pat; 32. Elin; 33. Teef; 36. Golf; 37. Snot; 38. Stuwdam; 39. Aa; 41. Li; 43. Olst; 44. D.i; 46. Af; 47. Mirakel; 49. Ren; 51. Salm; 52. Ut; 53. Si; 54. Oker; 55. Las; 57. Ree; 59. Rap; 61. Ra; 62. Ier; 63. Tel; 64. E.M.; 66. Lijn; 67. Roe; 70. Als; 73. Set; 77. Sorg; 79. Amsterdam; 80. Arabieren; 82. Alternant; 84. Interview; 85. Roos; 87. Megarde; 89. E.V.; 90. Nu; 92. Ai; 95. Trainer; 97. Eelde; 99. Er; 100. C.C.; 101. Ar; 102. Ee; 105. Euvel; 107. Els; 109. Epe; 113. D.a.v.; 114. Enk; 122. Aard; 124. D.P.; 126. L.T.; Is; 128. V.n.; 130. Utha; 131. Durazoo; 134. A.G.; 135. It; 136. Aa; 139. Garonne; 142. Law; 145. Rus; 148. Pim; 149. Oer; 150. Rest; 152. Bot; 153. Met; 154. Eire; 155. Ede; 156. Ada; 158. Dop; 160. T.T.; 162. Duin; 163. N.I.; 165. Vlo; 168. Norm; 169. Spil; 171. A.d; 172. A.p; 173. Beet; 174. Gloe; 176. Ha; 178. Eb; 180. N.I; 182. M.L.; 184. Marge; 185. Rio; 186. R.A.F.; 187. Tito; 188. Tric; 189. Ach; 191. Bon; 193. Ibsen; 195. Anti; 197. Tine; 199. Acht; 201. Kuit; 202. Pad; 203. Oak; 205. Lit; 207. TAF; 208. Ulm; 210. Uri; 211. Ann; 213. Uii; 214. La; 216. Er; 217. Si.

Ik weet dat in deze puzzle enkele fouten voorkomen.

Sorry hoor!

Paulus Pieker.

Verticaal.

1. Erg
2. Met ons
3. Extra
4. Waan
5. Uit de nood gehaald
7. En andere
8. Zuivelproduct
9. Maat
10. Kogel (Mal.)
11. Jongensnaam
12. Geldlade
13. Voorzetsel
14. Projectiel
16. Hoofd van de scheepvaart
18. Opstap
20. Rap
23. Spleet
25. Tik
29. Oningewijde
31. Vul in M IJ

33. Deel van het hoofd
34. Spits
35. Kracht-regelaar
(afk.)
37. Vis
39. Binnenkomst
40. Plaats in Nederland
41. Dialect
42. Hefboompje
43. Pover
45. Mechanismens
47. Dans
48. Reus
50. Loop
51. Wat een dier heeft
52. Zeepwater
54a. Zee (Eng.)
54. Oud
55. Weg
62. Paard
64. Uitroep
66. Vordering
68. Bergplaats

70. Reden woord om vragend (MAL)
71. Elastiek
73. Boterbereiden
74. Vis
75. Uitroep
76. Jongensnaam
77. Deel van de vinger
79. Plaatselijk Bestuur
80. Vervoering
81. Betalingsafdeling
82. Plaats in Zeeland
84. Stout (Mal.)
86. Kei
88. Plaats in Duitsland
90. Stand
92. Les (Mal.)
95. Zoals vert: 3
97. Deel van het oor
99. Maat
100. Muziektoon
101. Voorzetsel
103. Automerk

*Na zwaar Patrouille lopen.....
Gauw een fles Na- V-sap kopen*

ZUURZAK

ANANAS

LOBI-LOBI

MOERBEIEN

SOERABAIASCHE

VRUCHTENSAPPEN

INDUSTRIE

WERFSTRAAT 4 - TELF. N. 158

Militairen op de buitenposten!

Bij een bezoek aan
SOERABAIA vergeet
U toch zeker niet

Het Hoenkwee Huis

TOENDJOENGAN 98 - TELF. Z. 4893
SOERABAIA

met de welbekende
ICE CREAM soorten
Fijne Chinese
gerechten en
KOFFIE MET SLAGROOM